

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ an 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor.,
 $\frac{1}{4}$ an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Bugetul pe 1912.

Bugetul ministrului de culte se presintă, an de an, tot mai încărcat. Crește cu milioane, se votează regulat în amândouă camerele, se sancționează de monarh și se execută pe spinarea tuturor popoarelor din Ungaria, beneficiind din acelea milioane numai poporul unguresc, spriginindu-se din acelea numai interesele de cultură națională-ungurească. Chiar în bugetul anului viitor se prevede o sumă de două milioane pentru înființarea universității a treia ungurească. De întregi decenii nația »alcătuitoare de stat« trece c'o ușurință așa de mare peste interesele altor popoare din Ungaria, încât, într'adevăr, în fața străinătății trebuie să apară ca singurul element capital în viață și viitorul țării. Ceea ce și-au propus să creadă conducătorii acestei țării încă în Aprilie 48, în legile votate atunci, că adecă în Ungaria o sângură națiune, cea ungurească, are dreptul la viață națională, vreau să facă și acum să se simțească pe toată linia. S'ar părea că într'adevăr nu dualismul cu legile lui, ci anul fatal 48 cu independența lui revoluționară în legi și fapte, cărmuește și astăzi, de undeva nevăzut, activitatea bărbaților de stat ungari.

Căci ce folos avem noi de legea despre naționalități, care, cu toată forma constituțională a țării noastre, nu s'a executat și nu se execută nici odată? Ce profităm noi din spiritul acestei legi, de o oarecare echitate, dacă în Ungaria și azi nu amintirea lui Deák și Eötvös stăpânește, ci sufletul fanatic a lui Ludovic Kossuth? Ce folos au școlile noastre elementare de neînsemnatul ajutor de stat, dacă chiar acesta se votează și se acordă pentru realizarea veșnicului vis deșert a maghiarizării acestei țări?

În vreme ce elementul stăpânitor, cu frânele guvernului în mână, înaintează tot mai năvalnic pentruca să întrupeze o utopie, noi, isbiți de atâtea ori în interesele noastre culturale-naționale, cerem tot mai puțin, de nevoie cercăm să ne împăcăm cu soarta, așteptând timpuri mai potrivite. Și, la aparență, cucerirea lor pe care și-o numesc legală și umilirea noastră tot mai adâncă, se pare că sporesc de minune. Protestările noastre din parlament și adunări populare, sunt simplu trecute cu vederea, și ei merg înainte.

În unele clipe de depresiune sufletească chiar nouă ni-se pare, că în zădar vom pretinde de aci încolo dela ei drepturi vechi, ori drepturi nouă.

Între cererile națiunii române în adunarea de pe Câmpul libertății la 48 în p. 13 se zice:

»Națiunea română cere înființarea școlilor române pe la toate orașele și satele, a gimnasiilor, a institutelor militare și tehnice și a seminațiilor preoțești, precum și a unei universități române, dotată din cassa statului, în proporțiunea poporului contribuent, în dreptul deplin de-ași alege directori și profesori, și de a sistemisa învățăturile după un plan școlastic, și cu libertatea de a învăța« (Bariț II. p. 123—124).

Așa dar că în împrejurările de azi, mulți dintre români chiar vor clătina din cap în fața acestor cereri? O universitate românească? Care deputat național ar cuteza s'o ceară în cameră?

A renunța rând pe rând la drepturile ce-ți compet, înseamnă a nu mai spera, a nu mai crede cu puțință înfăptuirea unui bine. Asta din partea noastră

A merge neîmpedecat înainte, a avea mână liberă, înseamnă a crede ori ce puțință. Asta din partea lor.

Inse depriarea noastră poate fi

la aparență o renunțare, dar în adâncul sufletului nostru aceasta deprimare isvorește chiar din conștiința drepturilor cari ni-se țin departe. Poporul nostru, de sute de ani cu sarcina iobăgiei în spate, fără carte, fără cultură, a formulat, într'o bună dimineată, când nime nu se aștepta, acelea cereri sfinte în adunarea din luna Maiu. Când stăpânitorii de atunci credeau că vor putea conduce acest popor ca pe-o turmă necuvântătoare, ori unde ar voi ei, s'a văzut aprinsă de-odată conștiința lui națională, care singură le-a luminat cărările și le-a îndreptat pașii în acelea zile grele.

Atunci au putut vedea puternicii zilei imensa forță ce residează în masele mari ale neamului nostru. Au și cunoscut-o și de atunci aproape întreaga lor activitate a fost încercarea de-a slăbi rândurile noastre.

Ne-am deprins cu călcarea legilor, popor de ordine și de disciplină, de-atunci în coace noi ne-am șilit să ne desvoltăm în cadrele înguste ale interpretării legilor țării. Și de atunci n'a fost încă o singură clipă în care să ne privim, acestea două popoară, față în față, să ne pătrundem până în adânc, de ceea ce viază în sufletele noastre.

Când ne-am afla din nou în fața unui moment așa de mare, cu siguranță noi am eși în fața lor cu vechiul program de pe câmpul libertății, augmentat încă, iar ei cu programul lor tot așa de exclusivist și disprețuitor, ca și înainte cu șasezeci și trei de ani.

Înainte a forței, trimițându-ne protesturile noastre amare, noi simțim că ne plecăm capetele. Dar simțim că nu suntem și nu vom fi nici odată biruiți.

Însă noi nu vom uita uimitoarea batjocură ce ni-se aruncă an de an, de câte ori întâmpinăm un nou proiect de bugetul cultelor, ca să rămânem numai la aceasta. Nu vom putea

uita că din banii publici, o bună parte bir al neamului nostru de peste trei milioane și jumătate, nu se dă nici un ajutor culturii noastre naționale, ci se jertfesc toți pentru un singur popor din țară, pentru scopurile lui culturale. Nu vom putea să numim ajutor cultural nici congrua preoților, nici subvențiile unor învățători. Acel ajutor bănesc cere dela noi, ca popor, o jertfă cu totul de altă natură, cu mult superioară.

Dar societățile noastre culturale, începuturile noastre de teatru, societățile economice, cu un cuvânt manifestările superioare ale unui popor, nu primesc nici un ban din milioanele bugetului de culte. Câtă e subvenția numai pentru teatrul național din capitală? E provăzut în bugetul cel nou 600,000 cor. *ca rata întâie* pentru noua clădire a teatrului național.

Ei bine, acestea cifre cari slujesc exclusiv pentru cultura elementului maghiar și a jidanilor-maghiari, noi, durere nu le putem schimba într-o cameră, unde numărul nostru e disparent. Dar vom face ceea ce am făcut în toate timpurile: vom ține minte, și ne vom iubi tot mai tare limba și cultura noastră, și ne vom sili să fim pregătiți a aduce ori ce jertfe pentru biruința lor.

Meditațiune.

Responsabilitatea grea a preotului împreună cu înalta sa misiune.

(Continuare).

Oare noi ca preoți, conștii am fost, că suntem neguțători, cari câștigă cetățeni Cerului cu prețul sângelui lui Hristos; că suntem beliduci, cari jurați sub stindardul Crucii mântuitoare avem a ne lupta nu numai în contra nevăzutului legeon a întunecului, ci și în contra pasiunilor omenești, în contra lumii întregi; că suntem arhitecți chemați de cerescul măestru la construirea edificiului măestric al nemuririi sufletelor; preotul e industriaș a cărui chemare este de a executa capul de operă a profesiei sale prin poleirea sufletului omeneș și reducerea aceluiași la frumuseța prototipului său, adică la Dumnezeu; preotul este agricultor, cărui-i este încredințată sămânța curată a adevărilor eterne spre a-o sămăna în pământul inimilor curățite de volbura și mărăcinile patimelor și de spiniile păcatelor, ca să producă fructele vieții eterne; preotul este marinarul, care nu marfa cumpărată cu preț de bani, ci suflete rescumpărate cu prețul sângelui fiului lui Dumnezeu are de a transporta prin oceanul spumegând a patimelor omenești și printre stâncile înșelăciunilor lumești către portul vieții vecinice.

Să ne întrebăm conștiința noastră preoțască că oare pătrunși de sfințenia misiunii noastre sublime cu pietate recerută de momentositățile lor dumnezeiești am nutrit sufletele turmelor noastre sufletești cu harul ceresc izvorit din sacramentele santei noastre biserici? Sau le-am manipulat acelea cu o măestrie profană cu care ne câști-

găm pâinea de toate zilele și nu ne-am silit ca domniți noi înșine de spiritul pietății santele sacraminte să producă rodul credinței vie, speranții tare și iubirei ferbinte către Hristos Dumnezeu auctorul acelor, pentru că din santele sacraminte izvoresc darurile cari reînnoesc legăturile între sufletele rescumpărate cu scump sângele lui Hristos și între sufletul lui Hristos.

În toată s. liturgie să roagă preotul pentru „Răspunsul bun la înfricoșata venire alui Hristos“. Recugetând preotul minutul când se apropie de altarul Domnului, trebuie să-i fulgere și străbată prin inimă și suflet un cutremur: că oare ochii lui nu sunt întunecați de noul păcatului așa cât să nu fie vrednic a privii taina cerească, care prin trăsul, ea locuitorul lui Hristos să săvârșește pe sântul altariu! Oare mintea lui nu-i infectată și distrasă de gândurile lumii; buzele lui nu-s întinate de păcate, ca să nu fie vrednice a rosti la prefacere, în locul lui Hristos cuvintele, cari le-a rostit în ziua de pe urmă Domnul peste pâine și vin; oare inima lui n'a fost spurcată, prin putregiunile păcatului necurăteniei; oare mâinile lui vrednice au fost a să atinge de s. și scump trupul și sângele lui; oare genuchii lui, care-i pleacă înaintea altarului Domnului, nu i-a plecat și idolilor lumii; oare gustând paharul mântuirii în mod nevrednic, n'a primit osânda lui Dumnezeu asupra sufletului său!

Isuse Hristoase! Scumpul nostru prietin, dulcele nostru frate, care ai petrecut 40 de zile în post și rugăciuni în grădina Ghestimani și ai scădat pământul cel ce de 4 mii de ani zăcea sub blăstămii cerului, cu sudorile mestecate cu sânge curse de pe fața sa dumnezeiască pentru de a te pregăti spre aceea, ea să faci plăcută Părintelui ceresc jertfa adusă în crucea golgotha pentru

FOIȚA.

Dela Blaj spre casă.

Schimb de vorbe cu un protestant — probabil „preot“.

(Continuare și fine).

Acest caracter, această notă distinctivă, o poartă religionea creștină. Cearcă-l și dta, nu te lua după comparațiile fantastice ale lui Lessing (dela Lessing se derivă asemănarea inelelor!). cearcă-l cu sinceritate și te încredințez, că o să-l găsești în creștinism și în special, ca să dau răspuns și dmi, cu care discutăm mai înainte la întrebarea „unde-i adevărul“, în special, zic, îl vei afla în religionea catolică.

— „Religionea catolică e religione adevărată?“ — întrebă cu dispreț străinul de mai înainte, tresărind ca înghimpat.

— „Întăleși suntem cu inelele?“ — întreb eu pe credinciosul lui Moise, rămânând dator să răspund și la întrebarea celuiialt.

— Da, primesc răspunsul, mă învoesc și la aceea, ca religionea catolică să fie cea adevărată, dar nu înțeleg pentru ce învățați dvoastră că fii altor legi nu se pot mântui.

— Învățătura aceasta numai acatolicii ni-o atribue, îl lămurește prietinul dispen-

zându-mă iarăși dela vorbă, noi vrem să fie fericiți toți oamenii și învățăm, că cine e convins firm despre adevărata religione sală, ori cât ar fi de falză religionea căreia aparține, și dacă păzește poruncile, se mântuește. În senzul acesta se poate mântui și un păgân care idee nu are despre religionea catolică, dacă nu păcătuiește.

— Așa învățați dvoastre catolicii — zice protestantul — și încă cutezați a susținea că religionea catolică e cea adevărată?! Poftim religione adevărată! Israelitii, păgânii și toți câți nu cred în Evanghelie nu se pot mântui, doar Scriptura zice că numai cei credincioși se mântuesc „cel ce va crede și se va boteza, mântuise-va“, păgânii nu au credință evanghelică, deci sunt osândiți pentru că „cel ce nu va crede osândi-se-va“, aceste-s cuvintele lui Hristos, asta-i credința cea adevărată nu cea catolică.

— Dl Hristos a grăit nițel altcum — replică pretinul meu — „mergând învățați to te popoarele, cel ce va crede... cel ce nu va crede osândi-se-va“ așadar osânda e rostită numai asupra acelor cari nu cred ce li-se propune, cari din vina lor sunt necredincioși, dar păgănu! neinvățat de nime, care nu poartă vina lipsei de credință evanghelică pentru ce să nu se poată ferici?

— Pentru că „cel ce nu va crede osândi-se-va“ așa a zis Dl Hristos și eu pe lângă asta stau, nu mă duc la papa catolicilor să mă constrângă să cred ce vrea el.

— Bine faci, dar bagă de samă că mintea sănătoasă încă spune, că e mai bine să dictez omenei în viață adevărurile de credință ca după moarte să lași intrare mai ușoară în locul fericirii chiar și pe sama păgânilor, decât ca tu lumea aceasta să dai omului pătimăș frâu liber a crede și a face ce-i place ș'apoi, când să se mântuiască, să-l fereci în zale de fer. Vezi, religionea catolică și din acest motiv e mai practică, mai bună și mai dreaptă.

— Într'adevăr — zice cu ironie, trebuie să recunosc că catolicii au religione adevărată, am și uitat, că doar ei sărută lemne și hârtii (crucea și icoanele).

— Ei — o dai pe sarcasm, dar nu te scandaliza că purtăm crucea, icoanele și le îmbrățișăm și le sărutăm, nu o facem pentru materia moartă, ci pentru aceia pe cari li închipuesc, și dacă dta nu respingi pe fii dtaie când te sărută, dacă nu desparți pe pretini buii când se îmbrățișază, dacă aprobi ca mirele să-și îmbrățișeze mireasa, soțul să-și sărute nevasta, pentru că toți aceștia — fii, pretini, mire — iubesc și prin actele aceste își manifestează înafară simțirile ascunse: rogu-te dă-ne voe și nouă să iubim pe Hristos, pe Preacurata Sa Maică, pe Ingeri etc. și sentimentului acestuia tainic, lăuntric să-i dăm expresiune prin atingerea, purtarea, sărutarea obiectelor prin cari deprinși suntem a-i închipui, a-i înfățișa, ca să ne pară că-s mai aproape de noi.

rescumpărarea neamului omenesc — fi mie preotului servului tău milostiv. Iartă-mă că eu m'am apropiat de s. Tău altar pe care în toată s. misă, în mod necruntat să reînnoiește jertfa Ta cea cruntă din Golgotha. Oh Isuse Hristoasă! fi îndurat preotului tău! m'am apropiat fără de a mă fi pregătit baremi 40 minute!

Oare iubitimi-am biserica, religiunea și turma mea sufletească? Apăratu-am de lupi răpitori? Pusumi-am viața pentru ia? Eu — când m'a investit Arhiepiscopul meu prin punerea mânilor și umbrirea spiritului sfânt cu darul preoției am depus jurământ pe S. Evanghelia în brațele Arhiepiscopului meu: că voi păzi în sufletul meu credința către biserica mea și voi face să se susțină neatâcată și în inima turmei mele sufletești, precum zice Domnul „In hoc apparuit Hristus Dei in nobis, quoniam ille animam suam pro nobis posuit“. Avutam credință neclintită către biserica mea la care mă îndeamnă s. Augustin Sermo: 22. „Casa Domnului să fundezează crezând, să edifice sperând și să îndeplinește iubind pe Dumnezeu“. Apărat-am interesele și credința bisericeii mele gr.-cat. pe care eu când am fost îmbrăcat în darul preoției prin Ilustrul meu Arhiepiscopul am pus jurământ pe S. Evanghelia „că așa să-mi ajute Dumnezeu precum voi păzi eu în sufletul meu și voi face să se păzească credința către Sta noastră biserică gr.-cat. sau doară eu însu-mi ca preot condus de interes material păcătos mi-am călcat în picioare jurământul și s. Cruce și cu purtarea mea sacrilegă am făcut spărtură în zidul bisericeii mele gr.-cat. despre care a zis însuși întemeietorul ei, „că nici porțile, puterile iadului nu o vor învinge“, eu m'am arătat mai volnic decât puterile iadului, că am făcut spărtură și am deschis ușa să intre în sinul bisericeii singur mântuitoare lupii

rapaci, ca să răpească sufletele oilor spălate în sângele lui Hristos. Jos cu larva! Sus cu perdeaua! Stăm în fața celui restignit pe cruce Hristos, care a întemeiat biserica sa pe sângele său și fiind în culmea durerilor în loc să-i întingă un picur de apă rece, a voit tirani să-i usture buzele dumnezeiești arse de dureri prin oțet mestecat cu fieră! Noi am restignit pe Hristos din nou, și ce e și mai mult, până când tiranii lui Hristos sau înfiorat să-i sfârtice cămașa, ci au aruncat sorți pe ea că a cui să fie: noi preoții legii Lui o-am sfârticat. Noi cu mâinile noastre sacrilege am implântat pomul veninos a disunirei în viața cea încunjurată cu gardul viu al credinței prin însuși Hristos în selegiu. Pe tiranii, cari l-au chinuit i-a ertat Hristos înainte de ași da sufletul în mâna Creatorului său, zicându-le: „Doamne iartă-le! că nu știu ce fac!“. Inșă pe noi preoții ne va judeca în ziua cea înfricoșată a răsplătirei, — ca pe solii, ambasadorii săi trimiși în împărăția lui de pe pământ — în auzul lumii întregi și oh! mare și nespusă va fi rușinea noastră, grea va fi pedeapsa noastră, pentru că va fi vecinică, că nu ne-am împlinit cu credință misiunea; deoarece cu care misiune a fost trimis Hristos dela Tatăl, cu aceea am fost trimiși noi dela Hristos, și noi în loc să întărim zidurile bisericeii Lui le-am dărâpanat! „Quis vidit aliquando sacerdotem poenitentem“. Doamne îndurate și ne trimite darul penitenței! (Va urma).

Corespondințe.

Din Ciucmandru.

Octomvrie.

Nu este un eveniment mai însemnat, pentru un popor, în zilele noastre, ca edificarea

vre-unui așezământ cultural, de unde primesc zeci de suflete schinteia, care încălzește inimile și înalță sufletele.

Dacă ne gândim la urgia vremilor, ce se deslănțuesc peste noi, și ce vor să vină peste capul bietului nostru popor, dacă nu-și edifică școli prin toate sătulețele — atunci putem zice, că edificarea unei școli într'un sat, azi înseamnă mult. Zic azi, pentru că azi, e mai greu ca ori și când să edifice o școală corespunzătoare legilor vigente. Sunt multe miserii și mari greutatea cu cari trebuie să lupte poporul pentru susținerea traiului, dar miseria principală este lipsa de însuflețire, pe care ar trebui să o verse în sufletele poporului conducătorii lor dela sate: preoțimea și învățătorii, — factorii principali, cari trăiesc în nemijlocita apropiere a poporului. Pildă vie la toate aceste e poporul nostru credincios și brav din parohia Ciucmandrului (tract. protop. Ibașfalău). Pentru ei e un eveniment sfânt, faptul că au știut să se lupte cu nevoi și năcazuri multe și și-au edificat școală nouă aproape din propriile lor puteri. E un moment înălțător că o mână de oameni, aproape izolați de confrății lor și încunjuși de neamuri străine de legea lor, cu o însuflețire rară se apucă și își edifică acel focal de cultură, care să chimeze școală. Sunt abia 50 de familii. Numărul mic însă nu i-a împedat, punându-și încrederea în Tatăl cel ceresc, ascultând de staturile mai marilor — cu o însuflețire rară s'au apucat de edificarea școlii. Ceea-ce au dorit, au ajuns. Azi au biserica frumoasă, casă parohială bună, preot tinăr, iar școala lor azi străluce ca o fortăreață mândră în fața acelora cari ar fi dorit să nu o vadă nici-când așa precum e azi. Noaua școală a fost sfințită de către Preonor. d. protopop tractual George Simu în 1 Oct. st. n. Tot atunci a fost și introducerea tinerului preot Teodor

La cuvintele mele voia să adaugă ceva și pretinul meu, dar apropiindu-ne de gara unde aveam să mă dau jos îl rog să mă îngăduie pe mine ca în câteva vorbe să pun capăt discuției. Mă întorc deci iarăși la omul meu:

— Drumul meu e aproape de sfârșit și discuția noastră în loc de a se termina se tot întinde. Dta ai început-o, mi-ai tot făcut obiecțiuni, eu ți-am răspuns, acum o să-ți pun și eu 1—2 întrebări, cu cari speriez, că se vor rezolva dubiile ce le ai față de religia catolică. Dta susțineai că toate adevărurile de credință și de morală se cuprind în sf. Scriptură, unde poate și trebuie să le aște ori ce om de capul său. Ț-am dovedit deja că omul singuratic nu poate interpreta Scriptura corect, ci numai autoritatea pusă de Isus Hristos. Acum resteează să-ți mai dovedesc că cele două Testamente nu cuprind toate învățăturile creștinești. Te întreb deci:

— Care zi a săptămânei o sfințești dta Dlui?

— Fiecare zi e a Dlui, toate trebuie să le petrecem spre mărirea Lui. —

— Nu-mi răspunde cu încunjur ci spune-mi deadreptul — cum ți-am răspuns și eu la orice întrebare — care zi o sfințești Dlui Dumnezeu în mod special?

— Duminică. —

— Cum așa, pentru ce? doar la Moise zice Dl „să sfințești ziua Sâmbetii;“ Dl

Hristos înă Sâmbăta a ținut-o. Pentru ce nu sfințești și Dta Sâmbăta?

— Pentru că Dl Hristos a înviat din morți Duminică dimineața și de atunci creștinii sfințesc Duminică în locul Sâmbetei.

— Aceasta nu o poți dovedi din sf. Scriptură.

— Apostolii au lăpădat mai întâi Sâmbăta și au schimbat-o cu Duminică.

— Despre asta nu se află urme în sf. Scriptură. Ce explicație a sf. Scripturi e dară aceasta a dtale, când în Scriptură se zice limpede „să sfințești ziua Sâmbetii“ și totuși dta nu sfințești Sâmbăta ci Duminică? De unde știi că apostolii au înlocuit Sâmbăta cu Duminică și nu alții?

— Din cărțile unor bărbați luminați.

— Încă o întrebare — și sfârșim.

— La ce vârstă trebuie botezați oamenii?

— În pruncie, curând după naștere.

— Păi bine dle, dar Hristos a zis că oamenii trebuie întâi învățați și apoi botezați. Dacă-i botezi curând după naștere, porcezi în contra cuvintelor Dlui Hristos și în contra praxeii apostolilor cari au botezat tot oameni adulți și nici un infante, deci porcezi în contra sf. Scripturi, din care nu se poate erua, că omul ar trebui botezat după naștere curând. Vezi aceasta-i altă praxă ce nu se bazează pe Scriptură. Pentru ce o urmezi dară?

— Pentru că așa am apucat dela alții.

— Îți mulțumesc de răspuns, dle dragă acum suntem în pace, însuși mărturisești că în locul Sâmbetei sfințești Duminică, pentru că așa scriu „cărțile bărbaților luminați“ — va să zică nu sf. Scriptură! — și botezi pe infanți, contrar sf. Scripturi, pentru că așa au practizat și alții, va să zică mărturisești că adevărurile de credință și viața religioasă mai au și un alt izvor, pe lângă sf. Scriptură. Chiar așa credem și noi catolicii, numai cât noi izvorul al doilea îl numim „Tradițiune“, dta fi zici „cărțile bărbaților luminați.“ Adapă-te la izvorul acesta și vei vedea, că adevărul e în sânul Bisericeii catolice. Bunul Dumnezeu cu harul său binefăcător să te lumineze!

Trenul se oprește. — Salut pe „adversar“ cu reverință, strâng cu căldură mâna pretinului, fac un compliment către soții de călătorie și mă dau jos ca să apuc șoseaua prăfoasă ce strătae în două Câmpia noastră deluroasă.

Vas. Cerghizan.

Epigrame.

Unui lingușitor.

Smerit ce ești și-ascunzi de lume

A firii tale mari noblețe...

Azi însă știe tot copilul

C'ai... două limbi și două fețe.

Dr. Victor Bârlea.

Pădurean, denumit de adm. paroh al Ciucmandrului.

E de remarcat vorbirea frumoasă a părintelui protopop după actul sfințirii, în care laudă hărnicia Ciucmăndrenilor, cari cu jertfe mari, au edificat noaua școală. I'a îndemnat apoi se țină cu scumpătate la biserică și școală. După actul sfințirii a fost masă comună. Dintre preoții de prin jur au luat parte: Preanon. d. protopop George Simu, A. Boer preot în Jac, Ioan Gergely preot în Sovata, I. Muica preot gr.-or. în Sângeorgiul-de-pădure, preotul luteran din loc Onor, d. Weinricht. Atară de aceștia au mai luat parte Claris d. dr. Ioan Coltor din Blaj și Onor. d. Ioan Pădurean, fostul adm. paroh interinal al Ciucmandrului. Seara a fost teatru jucat de tinerimea locală instruită de vrednicul învățător local Ioan Boer. S'a început cu frumoasa cântare: „Pe-al nostru steag e scris unire“. S'au predat apoi piesele: „Ruga dela Chișiteu“, „A plecat la târg de vite“, „Rămășagul“. După teatru s'a jucat călușerul și băutura. La urmă a fost dans. Participanți au fost în număr destul de frumos așa, că s'a adunat o sumă frumoasă de 18456 cor. dintre cari substrăgându-se spesele de 54 cor. au ramas 18056 cor. pentru înființarea unei biblioteci populare.

Sfințirea aceasta de școală e un bun prilej de a dovedi însuflețirea caldă a poporului nostru pentru școală și jertfa ce e gata să o aducă atunci când înțelege rostul școlii în viața lui.

Un participant.

Scrisoare din București.

— Dela corespondentul nostru. —

Străinul mânat de diferite interese sau de dorul cunoașterii mozaicului de popoare din Balcani, se pregătește să stea o oră și stă o săptămână în Capitala noastră. Foile țărilor civilizate sunt așa de păcătoș informat despre noi, încât cel mai viteaz străin ezită să „explozeze“ malurile Dunării de Sud, afară de cel ce ne-a mai văzut odată. — Capitala noastră an de an, se impune în ochii pasagerilor.

În dosul Palatului Poștelor biserica Stavropoleos, e aproape restaurată în urma străduințelor clerului și riscurilor materiale. Alături de acest talisman al Capitalei se va ridica pe un spațiu vast, noua clădire a băncii românești. Comedia, teatru pentru toate sezoanele, cu tavanul mobil, proprietatea Dnii Ion Lahovary va funcționa peste o lună. Eri, Duminecă, s'a inaugurat sanatoriul „Gr. Alexandrescu“ din Ftlaret, pentru prevenirea și vindecarea tuberculozei, în prezența a o mulțime de oameni de bine. „Luvru“ care a fost mistuit anul trecut de incendiu, se va reclădi iarăși. Ministerul de

Instrucție spre a satisface dorința publicului iubitor al eternului frumos, a colecționat o parte din lucrările pictorului Grigorescu și le-a imobilizat într'o aripă a Palatului Artelor din parcul Carol I.

M. S. Regele la deschiderea solemnă a cursurilor Universității din Iași care și-a serbat a cincizecilea an de existență, spre a accentua profunda Sa dragoste față de Instituțiile noastre culturale, a vestit o faptă neîntrecută. „Am hotărât în amintirea acestor serbări, a dării 300.000 lei, a caror dobândă se va întrebuința de senatul Universitar pentru tipărirea de teze și mai ales pentru sprijinul studenților lipsiți de mijloace“.

M. S. Regele S'a mai întreținut cu contele Kaukrin, guvernatorul Basarabiei, asupra moșiilor casei Stul Spiridon din Iași, aflătoare în Basarabia pe care guvernul rus, vroeste să le cumpere cu prilejul serbărilor anexării Basarabiei. M. S. a insistat asupra importanței instituției casei Stul Spiridon, precum și asupra jalniciei impresii, ce ar provoca în public luarea acestor proprietăți, tocmai cu prilejul serbărilor anexării Basarabiei. Se afirmă în unele cercuri că M. S. Regele va interveni la Petersburg în chestia aceasta.

Câteva ziare publică un interviu cu profesorul și cunoscutul filo-român, Dr. Urban Iarnik, delegatul Universității din Praga la serbările din Iași:

În ceea ce privește frumoasa limbă românească, primele cunoștinți le-am făcut în iarna anului 1864—95, când am căpătat din partea ministerului o bursă pentru Paris. Acolo am făcut cunoștința unui tânăr român, Constantin Georgian, bursier al statului care a ajuns mai târziu profesor la liceul Stul Sava din București. Acest prețin și coleg, a fost primul care mi-a dat lecțiuni de limba română și cu ajutorul lui am putut ceta și aprofunda poeziile populare ale lui Alexandri. Venind la Viena, unde am căpătat un post de l. franceză și germană la o școală secundară, am avut prilejul a cunoaște mai mulți români, membrii societății „România jună“ unde m'am perfecționat în cunoașterea limbii românești. Întrebuințându prin grai și prin scris. Apoi vacanța anului 1876 am petrecut-o la Blaj, unde am avut prilejul de-a cunoaște pe rectorul filologiei românești Timotheiu Cipariu, iar în primăvara anului 1879 am venit în țară, a căreia limbă mă atrasese, fiind primit în audiență de actualul Suveran al României în palatul Cotroceni. Cât timp am stat la București am frecventat Academia Română și societatea științifică și literară și în prima adunare a Academiei, am fost ales membrul ei corespondent.

Am stat două luni în Capitală, unde am putut cunoaște pe Dl T. Maiorescu, care

mi-a cerut colaborarea mea la „Convorbiri literare“, unde colaborez și acum. La d. Maiorescu l-am cunoscut pe Odobescu, Ghedeon, Hajdu, Eminescu și cunoscutul prozator popular Petre Ispirescu. Ași fi voit să-l cunosc și pe marele Dvoastră Creangă, dar pe cât mi-se spunea el era la Iași și astfel m'am mulțumit numai a traduce câteva din povestirile sale.

Prof. Iarnik voind să se retragă dela catedra de limbi romanice, ce-o are la Universitatea din Praga, când a implinit 60 ani a fost rugat să mai rămâie. Profesorul Iarnik a acceptat aceasta, cu condiție ca seminarul român și prelegerile despre limba și literatura franceză să fie trecute altora, iar dsa să predea numai cursuri de limba și literatura populară română, obiectul Dsale de predilecție. — În toată convorbirea savantului filolog și marele filo-român, a întrebuințat cea mai curată limbă românească și toate maximele și apropourile românești, așa cum le cunoaște din scrierile marilor noștri povestitori — și culmea, adaugă ziaristul, la sfârșitul convorbirii am putut afla, că în intimitatea familiei prof. Iarnik întrebuințează, numai limba noastră, pe care o vorbește, ca un adevărat fiu al țării românești.

La serbările dela Iași, a murit subit, un vechiu student a Universității Moldovene profesorul Agura, delegatul Universității din Sofia. Cu o zi înainte M. S. Regele l'a decorat cu ordinul „Coroana României“. — Osemintele repausatului se vor transporta în Bulgaria de unde e originar.

Acuas sub ințeleala N. un profesor român a construit un aeroplan menit să provoace revoluție în aviațiune, dacă concepția, faptitorului se va brodi întocmai. Noule aeroplan e menit să asigure echilibrul în atmosferă în contra curenților aeriani și să poată plana, chiar fără ajutorul motorului în cazul când acesta ar înceta, din cauza unui accident.

Geniul românesc darear Dumnezeu să stârneasca admirația lumii!

Reviste.

Răsboiul italo-turc. De pe câmpul de răsboiu nu e nimic de înregistrat. Oștirea turcească s'a refugiat în lăuntru țării și așteaptă întărituri de acasă. Italianii fac pregătiri să o urmărească, dar până acum oștirea italiană e în așteptare în porturile dela mare. Locuitorii turci ai Tripolitaniiei s'au împăcat deja cu domnia italiană și guver-

N L U M A N N M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.
în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

norul oraşului Tripolis a şi dat o proclamaţiune către populaţia turcească, indemnându-o la supunere şi subordinaţiune.

Acasă în Constantinopol s'a deschis Casa deputaţilor şi se debate asupra enunţiaţiunilor marelui vizir *Said*. Opoziţia pretinde, ca guvernul trecut să fie pus sub acuză pentru că a neglijat total apărarea Tripolitaniei. Deputaţii spun lucruri turceşti despre această neglijinţă. Ca guvernul a adus acasă 40,000 de puşti sub pretext, că le va trimite alte nouă şi n'a trimis nimic. Pretind abdicarea lui *Mamud Shevket*, a ministrului de războiu, răsturnătorul de odinioară a lui *Abdul Hamid* şi al sistemului absolutistic. Turcii tineri se apără din răspuseri faţă de aceste atacuri. La urmă majoritatea aproabă enunţiaţiile marelui vizir, care declară, că va aplica toate mijloacele, pentru a feri ţara de vre-un dezastru. „Două cai ne stau deschise, zice marele vizir *Said*, războiul ori pacea. Nici una nu exclude pe cealaltă“. Se tot speră încă într'o soluţie pacinică.

*

Revoluţie în China. În China revoluţia i-a proporţii tot mai uriaşe. Mai multe oraşe au ajuns în mâinile revoluţionarilor, cari dispun de armele cele mai moderne şi, cum toată opinia publică simpatisează cu ei, e mare teama, că şi armata e molipsită de idei revoluţionare. S'au trimis oştiri în contra revrăţitorilor şi se scrie, că la Hankau s'a dat o sângeroasă luptă. Telegrammele cele mai nouă spun, că revoluţionarii ar fi fost bătuti, altele, că lupta a rămas nedecisă şi că mulţi comandanţi ar fi trecut cu trupe cu tot pe partea revoluţionarilor. Revoluţia e îndreptată primul rând în contra dinastiei şi are caracter republican. Pentru apărarea europenilor au sosit în portul Hankau mai multe vase de războiu europene.

Noutăţi.

Cătră cetitori. Intrând în cartulul al IV. al anului acestuia, rugăm cu insistenţă pe iubii noştri abonenti, să binevoiască a-şi achita restanţile la abonament, pentruca să nu fim constrânşi a reduce apariţia foii. Noi ne-am supus dorinţii generale de a scoate foaia mai de multe ori pe săptămână,

aşteptăm acum, şi cu tot dreptul, ca cei ce ne-au cerut această jertfă să ne ajute. Timp şi muncă putem încă jertfi, bani însă nu. Avem nădejde, că glasul nostru nu va suna în pustiu.

Dare de seamă şi mulţumită publică. În numele poporului din Ciucmandru s'aduce mulţumită adâncă Ex. Sale bunului nostru arhiereu Dr. Victor Mihályi şi Prea Ven. Ordinariat pentru şuma de 200 cor. dată pentru provederea şcolii cu recuzitele de lipsă. Mulţumim apoi Ilustrului şi marelui mecenat român V. de Stroescu pentru suma de 500 cor. trimisă ca ajutor pentru edificarea şcolii. Mulţumim şi marimimoşilor suprasolvitori dela petrecerea din 1 Oct. a. c. dată în folosul şcolii: On. Domn. A. Boer preot, Jac 2 cor. On. Domn Ioan Gergely preot, Sovata 180 cor. On. Domn Muica preot gr.-or. Sângeorgiul de pădure 180 cor. On. Domn Teodor Pădurean adm. paroh. local 180 cor. *Comitetul parohial.*

Convocare. Aderenţii partidului naţional român din comitatul Satmar sunt invitaţi la *adunarea poporală*, ce se va ţine în Seini la 26 Octomvrie st. n. la 11 ore din zi în curtea hotelului „Corona“. Ordinea zilei: 1. Deschiderea adunării. 2. Situaţia politică generală. 3. Votul universal, secret, egal şi cu votare în comune. 4. Proiectele militare. 5. Proiect de rezoluţiune. 6. Inchiderea adunării. *Seini*, la 12 Octomvrie 1911.

Vlaicu a sburat la Bucureşti. Aviatorul Vlaicu, reîntors dela serbarile din Iaşi. În Marţa trecută a sburat de două ori până la Cotroceni cu o precizie rară.

Serbarile dela Galaţ. Dl Botez, preşedintele comitetului pentru ridicarea monumentului poetului Eminescu avisează, că din cauze neprevăzute serbarile desvălirii monumentului s'au amânat pe 29 Oct. şi adevă pe Duminica viitoare. Indemnăm pe toţi ceie voiesc să ia parte la acele serbări, să ne aviseze, şi le punem la dispoziţie legimări pentru bilete de tren cu jumătate preţul.

Contra epilepsiei sunt multe specii de medicamente în comerţ. Este adevărat însă, că câţi epileptici sunt, într'atâtea feluri este schimbarea morbului, ceea-ce e şi natural, cu privire la aceea, cât de mult diferesc bolnavii, în sex, etate şi construcţia corporală. Evident este deci, că numai așa un medicament poate rezulta succes vindecător, care se acomodează la natura fiecărui bolnav. Acestei pretenziuni mai bine corăspunde metoda de vindecare a renumitului medic specialist Dr. Szabó B. Sándor, care a succes strălucit în mai multe cazuri, şi în literatura specialistă a fos pârţiitor apreciat. Acest medicament pentru aceea e de așa mare preţ, pentruca face posibilă vindecarea radicală a epilepsiei, ceea-ce dovedesc multele însănătoşeri. Cine caută vindecare, ceară desluşiri dela *Institutul medical al lui dr. Szabó B. Sándor* (Budapest V. Nagykorona-utca 18). (95) 1—1

Cinzeci de abonamente gratuite. Căim în n-rul din urmă al „Luceafărului“: Am pomenit într'un număr trecut despre soarta tristă a culturii româneşti în Maramuraş. Am spus că în casele preoţilor şi învăţătorilor de acolo se găsesc foarte rar cărţi şi foi româneşti. Directorul Revistei noastre, urmând din răspuseri răspândirea culturii naţionale în toate colţurile locuite de români, a hotărât

să aducă o jertfă însemnată. A dispus să se trimită gratuit revista „Luceafărul“ pe 1911 la cincizeci de preoţi şi învăţători din Maramuraş. Prin această jertfă revista noastră a dat o nouă dovadă cum înţelege să-şi interpreteze datoria faţă de cultura naţională. Dacă cele cincizeci de exemplare, ce se trimit în casele preoţilor şi învăţătorilor din Maramuraş, vor avea norocul să trezească dragostea faţă de limba şi de literatura noastră numai în câteva suflete, noi vom fi fericiţi. Vom avea mângâierea unei bucurii superioare, a bucuriei de a fi trezit viaţa românească acolo unde e mai primejduită.

Oamenii de bine vor şti aprecia această gertfă a revistei noastre şi nadăduim, că ne vor respăti, prin spriginul lor frăţesc, străduinţele culturale.

Cinematograf electric continuă seară de seară frumoasele sale reprezentaţiuni, dar nu în piaţă, ci în sala cea mare a otelului „Univers“. Joi după prânz la 5 şi seara la 9 s'au reprezentat Vieţa Mântuitorului Isus cu tablouri foarte frumoase.

Imi este rău, şi nu ştiu că pentru ce! Tânguirea aceasta se aude foarte des. Medicul în cele mai multe cazuri, fără a mai pune alte întrebări ştie, că morbul vine din stomac, şi ordonează câte un pocal de vin din apa naturală amară *Francisc Iosif*, care să se ia în toată dimineaţa pe nemăncate. Deja peste câteva ore trece răul şi se reîntoarce înviorearea şi pofta de lucru. Apa naturală amară „Francisc Iosif“ influenţează sigur şi fără dureri, prin urmare este neîntă. Se află în speterii şi farmaci. (25).

Necrolog. † *Dr. Stefan Erdelyy*, medic orăşenesc şi cercual, doctor de medicină, oculistică, obstetricie, chirurgie şi filosofie, profesor de igienă, membrul al Asociaţiunii, şi al fondului de teatru, după un morb greu, în etate de 60 de ani şi în al 33-lean an al fericitei sale căsătorii, întâmplată Marţi, în 17 Octomvrie a. c., fiind împărtăşit cu sf. Tăine.

Condolenţele noastre cele mai sincere!

Avertizare! Picurile de stomac ale lui *Brády*, din cauza gustului predilect, mulţi le imiteză şi aduc în comerţ acele falsificate. Aceste abuzuri trebuie zădărnice. De aici încolo picurile de stomac ale lui *Brády* vor veni în circulaţie pachetate în carton roză, pe care se vede marca de scutinţă »*Ver-gura Maria*« de Maria-Ozell şi subscrierea »*C. Brády*«. Prin urmare picurile altfel pachetate, le respingem ca falsificate.

Va apărea încurund:

Calendarul „Unirii“

pe anul 1912, care va cuprinde afară de alţi articoli de cuprins literar şi economic toate momentele şi fazele vrednice de eternizat dela marile serbări naţional-culturale de azi vară dela Blaj. Calendarul va avea şi număroase ilustraţiuni şi în forma aceasta va fi de sigur o carte foarte practică.

Preţul 70 fil.

Comande se pot face de pe acum la redacţia »Unirii« sau »Tipografia seminarială«.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

84

Războiul erupse. La început au rămas învingători cruciații. — Prin mijlocirea regelui maghiar și cel bohem legară armistițiu și începură pertractările de pace; dar fiindcă acești regi erau pe partea cruciaților, primiseră armele. S'au unit și cu oștirile principelui Vitold, cu oastea polonă; oștirea germană era cam de o sută de mii.

Regele Jaghiello a și voit să treacă peste râul Drevenetz, dar n'a știut construi podul, s'a întors deci către Dzialdov și să așeză cu tabăra sa lângă castelul din Dombrov.

Frații Bogdanic conveniră cu mulți prietini vechi și cavaleri poloni, dar să împrietiniră mai ales cu Povala Facevi, pe care Zbisko îl iubia din inimă.

— Tu ai o datorință veche față de cruciați — i-a zis lui — și cred, că vei cere dela ei satisfacție cavalească.

— La tot cazul! — răspunse Zbisko.

Apoi i-a povestit ce s'a întâmplat cu ei de când conveniră ultima oară în Plotzk. Spuse apoi, că Mazko fuse și în Malborg unde silit fiind să se duceze cu Kuno Lichtenstein, cu care însă neputând, s'a duelat cu nepotul acestuia. La asta Povala i-a răspuns, că asta atâta înseamnă ca și când ar fi învins pe însuși Lichtenstein. Bătrânul Bogdanic însă îi zise:

— Eu sunt sigur, că mai iute ași ajunge în ceriu, de l-ași fi omorât în duel pe însuși Kuno.

În momentul acesta s'a apropiat de ei un tânăr în vestminte negre și strigă de departe:

— Dumnezeu te-a adus Zbisko Bogdanic!

— Uite, De-Lorsch — zise Zbisko. — Dar și tu ești între noi?

Să îmbrățișară apoi Lorsch zise:

— Am venit cu Janusch, stăpânul meu.

— Nu te pricep? — Cum de Janusch îți e stăpânul tău? — se miră Zbisko.

— Așa, că luai de soție pe Anna, fiica bătrânului Dlugolas. Ști pe aceea care m'a spăriat, ca pe o pasere.

— Stai, stai, spune-mi cum s'a întâmplat aceasta?

Cavalerul răspunse:

— Acum nu, colo după cină. Veniți la mine în odaie, acolo e și Glava. El mi-a spus, că sunteți aici. Și dacă nu te vatăm — să întoarse către Povala — vino și tu în locuința mea modestă.

— Cu plăcere! — zise Povala, doar noi suntem prietini vechi.

Servitorul lui De-Lorsch se întoarse la Zbisko și îi sărută mâna:

— Cinste și onoare ție nobile cavaler! Eu sunt servitorul tău de demult și poate nici nu mă cunoști fiind întunecat. Eu sunt Zanderus... Îți mai aduci aminte de mine?

— Tu ești? — zise Zbisko. — Pe tine ce vânt te-a adus aici? Aici nu-ți vei putea prețui reliquile sfinte.

— Știu, domnul meu, și nici n'am venit să mă neguțătoresc. Până în toamna anului trecut fusese la biserică din Dlugolas, și când erupse războiul mi-am adus aminte, că și tatăl meu fuse ostaș. Mi-am lăsat slujba și-am prins armele.

— Hm, — zise Zbisko, neputându-se împăca cu gândul cum și pe Zanderus, cel cu fire despururi blândă l-a apucat dorul de războiu,

Frații Bogdanic, De-Lorsch și Povala încălăcară pe cai și să depărțară.

— Mă bucur, că și tu te lupți cu noi — zise Zbisko lui De-Lorsch —, durere, că mai înainte ai fost în serviciul cruciaților.

— Acela servește, căruia îi plătesc — zise De-Lorsch, — eu însă dela cruciați n'am primit nici un ban. Și când am văzut blăstămățiile lor, i-am închinat...

— Dar cei cu averile tale din Lotharingia?

— Le-am vândut fratelui meu, iar pe banii aceia, mi-am cumpărat altă moșie în Mazovia.

— Frumos — zise Zbisko — dar să ne grăbim; căci ne-ai chemat la cină și mie mi frică să nu ajungem numai pe dejun la tine.

Cei patru cavaleri plecară repede.

— De când există Polonia n'a avut atâta oaste adunată deodată.

— Nici nu există rege pe suprafața pământului să aibă atâtea popoară sub stăpânire, ca al nostru — zise fălos Povala.

— Câte banderii are Vitold?

— Patruzeci, iar cei din Mazovia și Polonia fac laolaltă cincizeci.

— Dar cei din dreapta cine sunt? — întreba Povala.

— Aceia sunt tătarii. Îi conduce Saladin.

— Sunt buni ostași?

— Litvanii i-au învins și acum ei plătesc tribut; să știu lupta foarte bine. Lângă ei sunt cei din Basarabia apoi românii, sârbii, cei din Smud conduși de Skirvoil și mai pe urmă litvanii cu trei banderii rusești, dintre cari cel mai mare era cel din Smolak.

— Sângele va curge aici până azi mâine — zise Mazko.

— Ordul și-a concentrat toată puterea — zise Povala. Cruciații să mângăie, că nici chiar împăratul roman și nici altul nu și-ar putea aduna atâta oștire deodată.

(va urma).

„Indărăpt la sf. Biserică“

4. Iubirea în Biserică catolică.

de Ioan Georgescu.

(Continuare).

11

Dar se spune că în viața publică interesele religioase nu au ce căuta, fiind religionea chestie privată. Abstrăgând, și de astădată, dela imposibilitatea logică a acestui postulat politic, notăm că credincioșii catolici, chiar să voească a nu fi conduși în acțiunile lor politice și de principii și convingeri religioase, le-ar fi cu neputință, dat fiind-că acele principii și convingeri religioase sunt adânc înrădăcinate în tot felul lor de gândire și simțire, în întreaga concepția lor de viață. Și oare nu sunt acușați, tocmai pentru aceasta, de exclusiviști și intoleranți? Adevărat că

catolicii se simt strins legați de oaltă, dar iubirea lor nu eschide, cu toate aceste, pe cei streini. Și dacă li-e cam stlă a lua parte la intrunirile celor de altă lege, aceasta zice Ruville, e pentru aceea, pentru-că acolo sunt cu prea puțină considerație la sentimentele și convingerile lor pe cari le zemflemisează de cele mai multe-ori din ușurătate, decât din răutate. Catolicii dimpotrivă, văd totdeauna bucuros pe streini la adunările lor. Aceștia pot esperia că acolo absolute nu se țes intrigi și nu se face vânatoare de suflete, propagandă sau proselitism religios, ci se ocupă exclusiv de afacerile lor. Streinii îngrijți, de pildă, în spitalele sau celealalte instituite de binefacere ale catolicilor ar putea mărturisi cât de puțin influențați sunt de proselitismul religios al catolicilor. Credința catolică despre mântuire spune, doară, că tot omul de bună credință se poate mântui, dacă încunjură păcatele de moarte sau dacă prin iubire desăvârșită se curățește de ele. Ba sunt mai concilianți și mai toleranți decât s'ar crede. Catolicii știu, mărturisește Ruville din propria sa experiență, că dacă cineva este convins despre neadevărul confesiunii sale și despre adevărul religiei catolice și totuși nu cutează a-și urma convingerea, se face vinovat de păcat de moarte. De aici se explică de cele mai multe-ori atitudinea rezervată a catolicilor (despre care ne mărturisește și Ruville în capitolul prim despre convertirea sa). Și prin aceasta încă își manifestă catolicii iubirea lor față de aproapele.

Biserica catolică este așa dară, Biserica iubirii. Iubirea aceasta se estinde și dincolo de mormânt, împreunând cu noi în așa numita „comuniune a Sfinților“ sufletele celor fericiți din rai și a celor-ce sufer în purgatoriu. Existența unui loc mijlociu și transitoriu între iad și rai este nu numai un adevăr de credință, ci totodată și un postulat al minții sănătoase. Pentru-că mulți creștini mor doară întinați în păcate, fără ca să merite chinurile cele vecinice ale iadului, dar iarăși prea puțin vrednici de fericirea raiului. Invățătura Bisericii, de origine apostolică, spune că rugăciunile și jertfele noastre de aici pot afla ascultare la Domnul și libera sufletele suferinde din purgatoriu. Tot iubirea este care se unește și cu „Biserica triumfătoare“ sau Sfinții din rai. Aceștia firește, nu au lipsă de ajutorul nostru, ci noi avem lipsă de întervenirea și mijlocirea lor. Numai cât recurgerea la ajutorul lor nu o pot face singuraticii în numele lor, ci în numele și după prescrierea Bisericii. Biserica declară cari sunt sfinții lui Dumnezeu, de a căror întervenire ne putem bucura. Nu adorăm, prin urmare pe Sfinți, nici chiar pe Precurata Vergură Maria, ci îi cinștim numai ca pe aleșii Domnului și le cerem ajutorul. Cât de minunat e fixată aceasta credință creștinească în cel din urmă cântec din „Paradiso“ Divinei Comedii al lui Dante, unde sfântul Bernard se roagă către Precursanta Născătoare care își îndreaptă numai privirea rugătoare către sfânta Treime și află ascultare grabnică. Biserica creștină nu cunoaște deci un Dumnezeu singur stăpânitor, ci o curte întreagă cu diferiți slujbași, unii mai mari, alții mai mici, după vrednicia lor, dar în care toți sunt fericiți și îndestuliți, eschisă fiind ori-ce invidie, căci iubirea, ce stăpânește acolo, face cu neputință invidia.

(va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„*Luceafărul*“ nr. 20, 1911 cu următorul sumar bogat și variat: Octavian Goga. Drumul unui cuceritor: Aurel Vlaicu. I. U. Soricu. Reminiscență (poesie). Tiberiu Crudu. O scrisoare. Maria Cunțan. Elegie (poesie). Sandu A. Hodoș. Cântec de toamnă (poesie). I. N. Părvulescu. Clipe... (poesie). II. Chendi. I. Dragoslav: Povestea trăsnetului. M. S. Michail Eminescu: Quelques poésies traduites en français par Al. Gr. Soutzo. Cronică: Idei de reformă în educația fetelor. Este luxul îndreptățit? Aniversări și festivități jubilare. Centenarul seminarului din Sibiu. Fraze stereotipe. Observațiile cetitorilor. Plagiatul „*Luceafărului*“. Serbarea teatrală a „Reuniunii sodalilor români“. Reviste și ziare. Cincizeci de abonamente gratuite. Posta redacției. Bibliografie. Ilustrațiuni: Satul Bintiți. Casa în care s'a născut Vlaicu. Un interior al casei bătrânești. Curtea casei: Tatăl și fratele Ioan. Aeroplanul nr. II. al ingin. Vlaicu. În sbor de-asupra Câmpului Libertății în Blaj. Ingin. A. Vlaicu în aeroplan. Sborul ingin. Vlaicu în Blaj la o înălțime de 700 m. Ingin. Vlaicu la Sibiu, luptându-să cu vântul.

„*Albina*“ revistă enciclopedică populară nr. 1, anul XV. Sumarul: 1. Kalinderu, O trebuință. „*Albina*“, Pă-im eu încredere. P. Dulfu, Fat-frumos. (Poesie). Sofia Nădejde, Mângăerea. Gh. Adamescu, Cărțile pentru popor. Obiceiuri la mahomedanii din Tripolis. Dela frați: Centenarul seminarului din Sibiu. I. Dragoslav, Povestea Zambilei. M. N. Popescu, Cum să-mi cresc copilul: Dragostea de natură. — Distracții. V. S. Moga, Cronica agricolă și comercială: Folosele expozițiilor; Starea timpului și a recoaltelor; Turgurile noastre; Turgurile străine. Din ziare și reviste: Pentru cei-ce scriu mult. Ilustrațiuni: De pe tablourile lui N. Grigorescu: La Vitre; — Sub ploaie de flori. — Vederi din București: Banca Națională; — Piața teatrului; — Strada Regală. — Ghicitoare: Unde e negustorul? — Tipuri din București: Vanzător de haine vechi; Precupeț vânzător de pește. Activitatea socială a preoților și învățătorilor: I. Bobei, Raport asupra cursului de lucru manual dela Câmpulung. De M. Cădere, Raport asupra excursiei pe Dunăre a absolvenților școalelor secundare. Cursuri cooperative în Bavaria. Z. Georgescu, Raport asupra expoziției de țesături dela Cassa Școalelor.

Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, de I. C. Pantu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov. O broșură de 70 pagini, octav mare. Se recomandă băncilor noastre, funcționarilor și tuturor, cari au legături cu băncile: preoților și învățătorilor pentru a-și procura această broșură folositoare cu prețul de cor. 120, dela Librăria Seminarială Blaj. Cuprinsul este următorul: *Introducere*. I. Societățile colective cu exemple practice pentru explicări asupra împărțirii profitului. II. Societățile în comandita. III. Societățile anonime sau pe acțiuni. 1. Considerații generale. Înființarea societății și amănunte despre acțiuni. Înființarea de fonduri. Spese de

fondare. Imprumuturi. 2. Contabilizarea la înființarea societăților pe acțiuni. Contabilizarea pentru încasarea capitalului de-odată și în rate. Încheierea anuală a registrelor, cu exemple. Distribuția profitului și contabilizare hotărârilor adunării generale. Impărțirea dividendelor, a tantiemelor și trecerea acestora în registre. Contabilizarea fondului de rezervă. Înființarea altor fonduri. Contabilizarea la o nouă emisiune de acțiuni al pari și peste pari. Emisiunea obligațiilor cu prioritate și contabilizarea acestora. Emisiunea scrisorilor fonciare. IV. Societățile comandite pe acțiuni.

Em. Elefterescu: *Cartea neamului pe 1912*, cuprinzând alături de calendarul, datele istorice, tradițiuni, credințe și datini populare, toate aranjate după luni și zile, afară de aceea bucați literari și învățături, după lipsele și trebuințele țaranului. Anul II. prețul 2 cor.

Em Elefterescu: *Necesitatea religiei pentru omenire*, ediția II. revăzută și adaogită prețul 50 b.

Goethe: *Hermana și Dorotea*, traducere în hexametri de Maria Baiulescu. Brașov, prețul 85 b.

D. Horia Petra-Petrescu: *Publicul nostru și teatrul*, conferință ținută în a II. sedință a „Societății pentru fond de teatru român în Blaj la 30 Aug. 1911. Retipărire din „*Românul*“.

Sp. Cegăneanu: *Obiecte bisericesti din secțiunea ecleziastică a muzeului național de antichități din București*, studiate și descrise, cu ilustrațiuni frumoase executate. București 1911.

I. Pop Florantin: *Anecdote alese*, ediția II. București 1911 cuprinde afară de anecdotele puțin sărate și trei poeme: „Cântarea neamului“, „Mama Tudora și Moartea lui Decabal“.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9'50 cor.

cuprinar-editor: Aurel C. Doișca.
Redactor responsabil: Augustin Gruitica

Se dau împrumut costume femeiești și de călușeri, pentru petreceri, serate și baluri.

Atelierul de țesături rom. din Orăștie.

(87) 2-3

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții
(Comitatul SIBIU.)

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filiala din Alba-Iulia cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 cor. în sus cu termen de abdicere mai lung solveste la filială 5½% interese iar la centrală dela 10000 cor. în sus în aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acordă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă replătilabilă în rate, pe obligațiuni cu caventi, credite de cont curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arândări și partelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii. îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a inactivat cu 1 Octombrie a. c. Localul filialei e în strada Vinului Nr. 1. (Alvinczi utca 1 szám) lângă firma Missebacher.

(89) 2-2

Direcțiunea.

Birou de informații!

Cunescând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

(85) 2-12

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

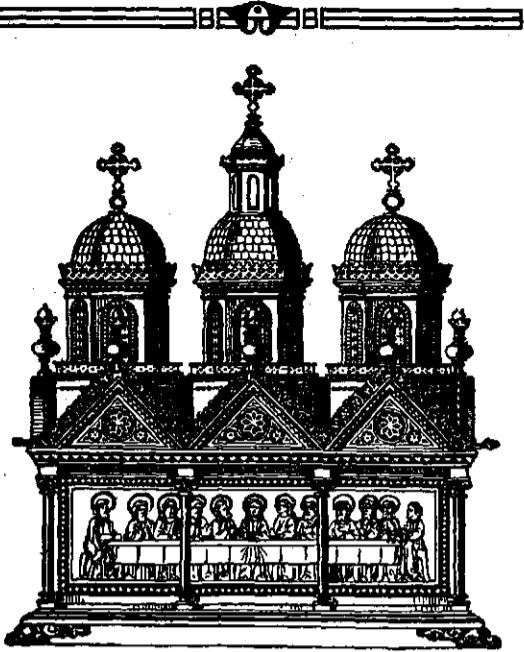
Caramellele pectorale
alui Kaiser cu „trei brazi“

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonboane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: Carol Schiesl farmacist Blaj.

(86) 2-22

Vranics și Tausch

fabrică de odăjdii, obiecte bisericești și prapuri. Atelier de zugrăvit, aurit și marmorat, măestri de altare în

Ujvidék

Az „Arany kereszthez“, Duna-utca,

roagă P. O. preoți, cari doresc a comandă ori ce pentru biserică, să ceară dela susnumita firmă Prețcurant, ce cu plăcere se trimite franco. (88) 8-13

AVISI

Recomandăm cu toată căldura noua noastră agentură ce s'a înființat și deschis în opidul Blaj, în noul edificiu al dlui farmacist Schiesl în catul deasupra.

Se primesc depuneri spre fructificare, cu 5—5½% interese.

Depuneri și ridicări se pot face și prin postă.

Acordăm împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ pe anuități cu 5¼ interese.

Escomptăm cambii și acordăm credite cambiale cu cavenți și cu acoperire hipotecară, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Deslușiri dăm cu plăcere.

Banca de tovarășie soc. pe acțiuni din Elisabetopole ca agentură în Blaj.

(93) 1-7

Ești bolnav? Gratis

Impărtășesc fiecăruia cum m'am vindecat din îndelungatul meu morb de plămâni (tuberculosă, aprindere de gât și astma). Succes garantat. Nu cer pentru asta nici o recompensă. O fac, că, în decursul morbului meu îndelungat, țineau de desperată însănătoșarea, mi-am propus, că dacă totămplător voi afla vre-un mijloc pentru scăparea mea, acela îl voi publica pe speșele proprii în toate foile. — Dna F. Krizek, Prag II. Nr. 2007, (Böhmen).

(94) 1-3.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spezează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile I cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti speșe pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 8-104 (Központi városháza mellett).

ESCRIERE DE CONCURS-CERES LA 30,000 COR.

Pentru introducerea unsorii de mâncare „Ceres“ și acolo, unde din datină veche sau din prejudeții nebazate, încă nu se folosește, ne adresăm către toți aceia, cari din experiență practică și convingere sunt mușterii noștri, cu rugarea ca să ne răspundă la următoarele întrebări:

1. Ce te-a decis să faci încercare cu unsoarea de mâncare „Ceres“?
2. Ce preferință are față de alte unsori de mâncare?
3. Curi avantajii ți-o fac indispensabilă?
4. Cum îți vei convinge cunoscuții despre aceste avantajii?

Pentru răspunsuri bune la aceste întrebări, punem la **sortire** următoarele **câștiguri!**

1 Câștig à 1000 C. = 1000 C.	20 Câștiguri à 100 C. = 2000 C.
10 Câștiguri à 200 > = 2000 >	1000 > à 20 > = 20.000 >
Suma 3000 Cor.	22.000 Cor.

Pentru răspunsuri, cari în deosebi excelează prin formă și conținut se vor **împărți** următoarele **premier!**

1 Premiu à 1000 C. = 1000 C.	5 Premier à 200 C. = 1000 C.
2 Premier à 500 > = 1000 >	20 > à 100 C. = 2000 >
2000 Cor.	3000 Cor.

Un juriu, compunerea căruia o vom publica la timpul său, prin foi, va judecă, cari dintre răspunsuri vor lua parte la **sortirea** alor 25.000 Cor. și cărora se vor împărți cele **28 premier** în suma de 5000 Cor. **Cor. 30.000**

La concurs vor lua parte toți aceia, cari vor trimite răspunsuri bune la cele 4 întrebări de mai sus firmei subscrise până în 15 Noembrie st. n. 1911 și vor aceluși cel puțin 5 fașii dela cuburi sau pachete de câte ½ kgr. de „Ceres“, dovedind astfel, că folosesc unsoarea noastră de mâncare „Ceres“; trimițătorul răspunsurilor bune, tot pentru alte 5 fașii va primi încă un alt număr la sortire și așa are prospecte mai bune (duple) la eventualul câștig.

Tragerea se va face, după regulile stipulate în §. 88 a notariatului, în cancelaria și pe lângă întervenirea notarului public des. reg. Dr. H. R. de Kopetz din Aussig, în 20 Decembrie înainte de amiază la 10 ore și se va publica după modul folosit și până acum de Georg Schicht A.-G. și publicat în Calendarul Schicht pe anul 1911. Câștigătorii vor primi câștigurile imediat în bani, fără nici o subtragere. Lista tuturor câștigătorilor se va tipări și la dorință li-se va spedă.

Georg Schicht A.-G. „Preiskonkurrenz“ Aussig, Boemia.

MOBILE!

cine voieşte se cumpere mobile bune și trainice să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Mediaș—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 20—25.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale; mijloace imprumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijloace cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea

(81) 84—52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171—27

George Dundler

curelar și șolar
în Mediaș—Medgyes
A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de tacâmuri (hamuri) fine pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află șele de calitate cea mai bună; precum și tot felul de scule pentru șele, harapnice (biciuri) și toți articlii aparținători branșei acesteia.

Primește reparaturi și le efectuează prompt.

(84) 4—26.

MÁTYÁS SÍ TRATTNER

rafinată și depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt în **BARÓT** (cobb. Háromszék).

Fabrică (fierbe) și livrează pe lângă condițiunile celea mai favorabile **spirt brut, rafinat și denaturat.**

Provocându-Va la această foaie cereți oferte de prețuri.

(56) 17—26

GAZKOKS

excelent liber de pucoasă, foarte bun pentru încălzirea centrală a odăilor, la fâurârie, motoare etc. se capătă în

Biroul orașenesc al fabricii de gaz aerian a orașului

Brașov, Strada porții 60.

Tot acolo să află o expoziție permanentă cu sticle de gaz, sobe pentru încălzit baie, automate pentru apă caldă etc. care se pot vedea în toate zilele.

(78) 6—6

Picurile de stomac ale lui BRÁDY.

provăzute eu marca de scutiță: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani intr'atât s'au răspândit încât nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosesc aceste picuri în contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgârșicului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1-60 sticlă mică 90 fl. Pentru 6 sticle Cor. 5-40, 3 sticle mari Cor. 4-80 dacă se trimit banii înainte, le spedează franco:

farmacia **BRÁDY K.**

a „Magyar Királyhöz“ Bécs
I., Fleischmarkt 2., Depot 5.

Să fim atenți la marca de scutiță, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul aci alăturat

(2) 18—25

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș SUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECA.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 71—7

A apărut: **Elemi Népiskola Értésítő könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fl. + 10 fl. porte

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

să se adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de imprimuit, fructe cu boabe, puști, etc.

Vite altoite

(80) 6—12

(calitate superioară) vită europeană și americană cu și fără rădăcini. Catalog instructiv la cerere gratuit.

FISCHER és Társaság

iskolák és szőlőültvénytelepek

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

— SIBIU —

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate		4.834.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839.992-
	viață	11.020.266-
Fonduri de întemeiere și de rezervă		2.428.317-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(38) 64-7

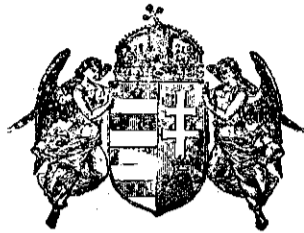
La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

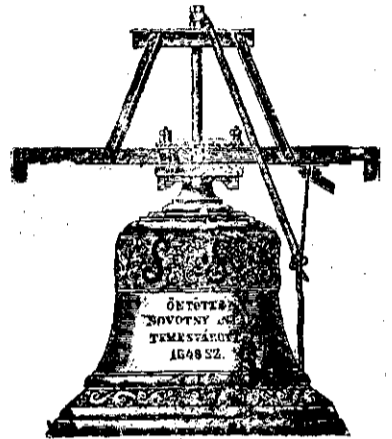
(91) 2-12

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte. Indată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele ce sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

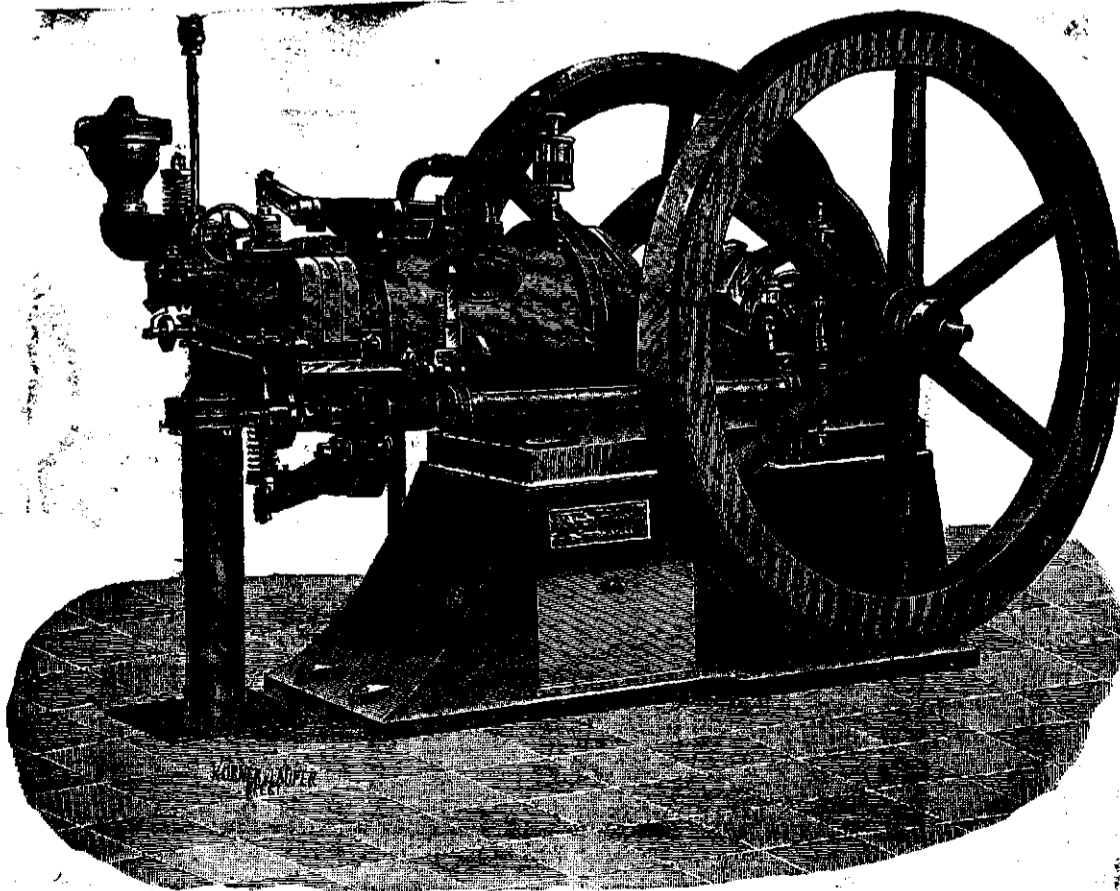
Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Sprrijiniți industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai practice pluguri și mașini economice. În depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru imblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile, în rate.

— Cea mai mare garanță. —

Nime să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu ceară la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini în Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(38) 80-52

Sprrijiniți industria română!